

T.C.

ANKARA

6. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/2383

KARAR NO : 2023/700

DAVACI : TÜRKİYE DEVRİMÇİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

VEKİLİ :

DAVALI : ADALET BAKANLIĞI

VEKİLİ :

DAVANIN ÖZETİ : Davacı sendika tarafından, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na istinaden 06.06.2022 tarihli dilekçe ile gerçekleştirilen "madde sepeti ve ortalama madde fiyatları listesine" dair bilgi edinme başvurusunun Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı'nca reddi üzerine, bu karara karşı yapılan itirazın reddine ilişkin Adalet Bakanlığı Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu'nun 03.08.2022 tarih ve 2022/936 sayılı Kararı'nın; hukuka aykırı olduğu, TÜİK'in madde sepeti ve ortalama madde fiyatlarına ilişkin veri setinin Ocak 2003'ten bu yana açıkladığı, Mayıs 2022 itibarıyla bu verilerin açıklanmamasının hak ihlali niteliğinde olduğu, talep edilen bilginin gizli bilgilerden de olmadığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Usule ilişkin olarak; Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı'nın hasım mevkiine alınması gerektiği, esasa ilişkin olarak ise; ilgili idarenin vermiş olduğu cevabın yerinde ve yeterli olduğundan talebin karşılanamayacağı, dava konusu işlemden hukuka aykırılık bulunmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 6. İdare Mahkemesi'nce, davalı idarenin usule ilişkin itirazı yerinde görülmeyle işin gereği görüşüldü:

Dava; davacı sendika tarafından, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na istinaden 06.06.2022 tarihli dilekçe ile gerçekleştirilen "madde sepeti ve ortalama madde fiyatları listesine" dair bilgi edinme başvurusunun Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı'nca reddi üzerine, bu karara karşı yapılan itirazın reddine ilişkin Adalet Bakanlığı Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu'nun 03.08.2022 tarih ve 2022/936 sayılı Kararı'nın iptali istemiyle açılmıştır.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74. maddesinde; "Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir. Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu gecikmeksizin, dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir. Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. (...)" hükmü yer almaktadır.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, bu Kanun'un amacının demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemek olduğu; "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinin (c) bendinde, bilginin, kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi; (d) bendinde, belgenin, kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plan, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını; (e) bendinde, bilgiye veya belgeye erişimin, istenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hallerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini ifade ettiği; "Bilgi Edinme Hakkı" başlıklı 4. maddesinde, herkesin bilgi edinme hakkına sahip olduğu; "Bilgi Verme Yükümlülüğü" başlıklı 5. maddesinde, kurum ve kuruluşların bu Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idari ve teknik tedbirleri almakla yükümlü oldukları **belirtilmiş;** "İstenecek Bilgi veya Belgenin Niteliği" başlıklı 7. maddesinde; **"Bilgi edinme başvurusu, başvuru alan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır. Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler."** hükmüne ve

6. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/2383

KARAR NO : 2023/700

"İtiraz usulü" başlıklı 13. maddesinde, bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibinin, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebileceği, Kurulun bu konudaki kararını otuz iş günü içinde vereceği, kurum ve kuruluşların Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi onbeş iş günü içinde vermekle yükümlü olduğu düzenlemesine yer verilmiştir.

Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik'in "İstenecek bilgi veya belgelerin niteliği" başlıklı 12. maddesinde; "Bilgi edinme başvurusu, başvuru alan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır. Kurum ve kuruluşlar; ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurular ile tekemmül etmemiş bir işleme ilişkin bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler. (...)" hükmü yer almaktadır.

5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde; "Bu Kanunun amacı; resmî istatistiklerin üretimine ve organizasyonuna ilişkin temel ilkeleri ve standartları belirlemek; ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda veri ve bilgilerin derlenmesini, değerlendirilmesini, gerekli istatistiklerin üretilmesini, yayımlanmasını, dağıtımını ve Resmî İstatistik Programında istatistik sürecine dâhil kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamaktır" hükmüne yer verilmiş, 2. maddesinde de, "gizli veri"nin tanımı, "istatistik birimin doğrudan veya dolaylı bir şekilde özellikleri ile birlikte tanınabilmesine ve bu şekilde bireysel bilgilerin açığa çıkarılmasına imkân sağlayan bireysel veya tablo hâlinde saklı tutulan veri" olarak yapılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davacı sendika tarafından, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na istinaden 06.06.2022 tarihli dilekçe ile daha önceki yıllarda açıklanan fakat 03.06.2022 tarihinde yayınlanmamış olan TÜFE kapsamındaki "madde sepeti ve ortalama madde fiyatları listesine" dair bilginin Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı'ndan talep edildiği, ilgili Kurum tarafından, "(...) TÜFE kapsamında yayınlanmakta olan bazı tabloların sunum şekli ve içeriği konusunda, piyasadaki fiyat hareketlerinin kullanıcılar tarafından daha doğru okunması ve takip edilmesine imkan verecek bazı düzenlemeler yapılmıştır. Aylık bazda yayınlanmakta olan ortalama madde fiyatlarına ilişkin tablonun da, kamuoyunda yanlış anlama ve yanıltıcı değerlendirmelere sebebiyet verdiği için, Mayıs 2022 TÜFE sonuçlarının yayınlandığı tarihten itibaren güncellenmemesine karar verilmiştir. Bunun yerine Harcama Gruplarına Göre Endeks Sonuçları tablosunun kapsamı genişletilerek, Amaca Göre Bireysel Tüketim Sınıflaması COICOP 4'lü düzeyin yanı sıra, daha ayrıntılı endeks değişimlerini içeren ve COICOP 5'li düzeye denk gelen 144 temel başlık için endeks sonuçlarının yayınlanmasına başlanmıştır. 2022 yılı itibarıyla TÜFE kapsamında 409 madde, 904 madde çeşidi için her ay yaklaşık 560.392 fiyat derlenmektedir. Fiyat derleme işleminin "madde çeşidi" düzeyinde yapılıp, Dünya genelinde ortalama fiyatların tamamını yayınlayan neredeyse hiçbir ülke bulunmamasına rağmen, ülkemizde "madde" düzeyinde yayınlanıyor olması, söz konusu tablonun kamuoyunda yanlış değerlendiriliyor olmasının temel sebebidir. Örneğin; "madde" düzeyinde benzinli ve dizel olarak ortalama fiyatı yayınlanan otomobil için kırktan fazla marka ve modelin fiyatı derlenmekte, madde çeşidi düzeyinde derlenen bu fiyatların geometrik ortalaması "otomobil (madde)" fiyatı olarak yayınlanmaktaydı. Netice olarak benzinli araç fiyatı olarak kamuoyuna sunulan madde fiyatı, takip edilen tüm benzinli araçların ortalama fiyatını yansıtmaktaydı. Bu durum homojen olmayan tüm maddeler için geçerlidir. Bu minvalde verilebilecek bir diğer örnek ise taze sebze ve meyve fiyatlarıdır. Mevsimsel geçişlerde fiyat hareketliliği yüksek olan ürünlerden, taze meyve ve sebze fiyatları haftada bir kez olmak üzere ayda dört kez derlenmektedir. Söz konusu madde fiyatları tablosunda Kurumumuz tarafından dört kez (her hafta) derlenmiş olan taze sebze ve meyve fiyatının ortalaması hesaplanarak yayınlanmaktaydı. Ancak, kamuoyunun son haftadaki (en güncel) fiyatlara odaklanması nedeniyle, Kurumumuz tarafından açıklanan dört haftanın ortalamasına dayalı taze sebze ve meyve fiyatları da diğer ürünler gibi sıklıkla tartışma konusu olmaktadır. Taze sebze ve meyvede genel olarak sezon girişi olan aylarda, dört hafta ortalaması, son hafta fiyatından yüksek olabilirken, sezon sonunda ise son hafta fiyatlarına kıyasla daha yüksek ortalama fiyatlar oluşabilmekteydi. Kamuoyunda ise madde bazında son hafta fiyatlarından daha yüksek ortalama fiyat açıklandığında herhangi bir eleştiri gelmezken, tam tersi durumlarda Kurumumuz haksız eleştirilere maruz bırakılmaktaydı. Ülkelerin fiyat yayınlama durumları gerek ürünlerin homojen olmayan yapılan, gerekse aylık ortalama fiyatların haber bülteni yayınlandığı gündeki piyasa fiyatlarından farklı olabilmesi gibi nedenlerden ötürü Dünya genelindeki ulusal istatistik ofislerinin büyük çoğunluğu madde düzeyinde fiyat yayınlamamaktadır. Bu kapsamda Avrupa Birliği'ne üye ve aday ülkeler, EFTA ülkeleri, ABD ve Kanada'nın da yer aldığı 33 ulusal istatistik ofisinin internet siteleri de incelendiğinde, madde düzeyinde tüm fiyatları yayınlayan herhangi bir ülkenin bulunmadığı görülmüştür. Bu kapsamda, ilgili ülkelerden 17'sinin hiçbir şekilde fiyat bilgisi paylaşmadığı, 9'unun seçilmiş maddelerin aylık ortalama fiyatlarını, 4'ünün seçilmiş maddelerin yıllık ortalama fiyatlarını, 3'ünün ise sadece aylık enerji fiyatlarını yayınladığı tespit

T.C.

ANKARA

6. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/2383

KARAR NO : 2023/700

edilmiştir. (...) Türkiye İstatistik Kurumu'nun 3 Haziran 2022 tarihi itibarıyla COICOP 4'lü seviyeden, daha detaylı olan COICOP S'li düzeye geçmesinin yanı sıra, seçilmiş ürünlerin aylık ortalama fiyatlarının da yayınına başlamasıyla birlikte, Türkiye'nin bu alanda, Avrupa Birliği'ne üye ve aday ülkeler, EFTA ülkeleri, ABD ve Kanada'nın yer aldığı 33 ülke içerisinde şeffaf olan ülkelerin başında yer aldığı, umumi verilere dayalı olarak müşahade edilmektedir. (...) " gerekçesiyle talebin reddedildiği, anılan işleme karşı Bilgi Edinme ve Değerlendirilme Kurulu'na karşı yapılan itirazın, ilgili idarenin cevabının yerinde ve yeterli olduğundan bahisle talebin karşılanamayacağı gerekçesiyle reddedilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava dosyasında yer alan bilgi ve belgeler ile yukarıda metnine yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; davacı tarafından, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı'na yapılan başvuruda istenilen bilginin, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı'nca elde edilen ve önceki yıllarda da kurum tarafından yayınlanmış olan istatistiksel verilere ilişkin olduğu, bu bilginin kurumun görevi gereği elinde bulunması gereken bilgilerden olduğu, dolayısıyla davacı tarafından yapılan başvurunun, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında bulunduğu anlaşıldığından, itirazın reddine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 236,40.-TL yargılama gideri ile AAÜT uyarınca belirlenen 5.500,00.-TL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, artan posta ücretinin kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren **30 gün** içerisinde **Ankara Bölge İdare Mahkemesi'ne istinaf yolu açık olmak üzere**, 31/03/2023 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

 e-imzalıdır

Üye

 e-imzalıdır

Üye

 e-imzalıdır

YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvurma Harcı	:	80,70 TL
Karar Harcı	:	80,70 TL
Vekalet Harcı	:	11,50 TL
Posta Gideri	:	63,50 TL

TOPLAM : 236,40 TL